

I SAMSPEL MED NATUREN

Allt hänger ihop som maskor i ett nät. Lossnar en bärande ögla i nätet kan det gå sönder, säger Kajsa Grebäck och talar om våra känsliga ekosystem. Om vikten av biologisk mångfald.

Under 2010 är människans betydelse för jordens framtida överlevnad ett internationellt tema.

förenta Nationerna (FN) har valt att kalla 2010 för det biologiska mångfaldsåret. Ett år då våra ögon ska komma att öppnas ännu mer för de stora sammanhangen. Samtidigt som vi lär oss att urskilja de små mönstren. De sköra öglorna i ekonäten.

Ekosystemens sårbarhet och de utrotningshotade arternas betydelse är nyckelfrågor när vi talar om biologisk mångfald. Men det är med små nära exempel man kan få den där extra knuffen. Aha-upplevelsen.

– Som att det finns för få bin idag, säger Kajsa Grebäck. Man har använt bekämpningsmedel för att få bort skadeinsekter och då har man tagit bort bina samtidigt. Det drabbar i sin tur odlingar där bina behövs för att befrukta blommorna. Äppelodlingarna är ett exempel.

Kajsa Grebäck arbetar med natur och miljöfrågor på Studieförbundet Riksförbundet, och hon tror att det är bra att den biologiska mångfalden uppmärksammas extra i år.

Den här typen av satsningar fyller en funktion, menar hon. De underlättar för folkbildningen att ta upp frågor om naturvård på ett enkelt sätt.

Det märkte vi under Naturens År 2009. Då lyckades vi väcka mer intresse för natur

och miljö hos många människor utanför våra egna kretsar.

Breda frågor

Under det biologiska mångfaldsåret kommer Studieförbundet bland annat att satsa på vattenfrågorna.

– Kunskapen om mångfaldens betydelse är förhållandevis liten, säger Kajsa. Men det finns många sporfsklubbar som arbetar aktivt med vattenvård och vi hoppas kunna genomföra föreläsningsserier om vatten bland annat med Martin Falklind.

Samtidigt är det viktigt att synfältet vidgas. Den biologiska mångfalden har stor betydelse långt utanför det som verkar ligga närmast till hands.

Det gäller bara att tänka lite längre på hur allting hänger ihop, säger Kajsa. I en textcirkel kan man till exempel fundera på var det material som man använder kommer ifrån. Bomullen eller linet. Man kan diskutera hur odlingen går till. Hur den biologiska mångfalden faktiskt blir förstörd där man enbart odlar bomull och dessutom använder bekämpningsmedel.

I de ekologiska odlingarna blandar man olika grödor tillsammans med bomullen och använder inte bekämpningsmedel. Därför får man en större biologisk mångfald.

Jaktcirklar är ett annat exempel på hur lätt det är att diskutera biologisk mångfald. Hur upprätthålls balansen i naturen och vem är

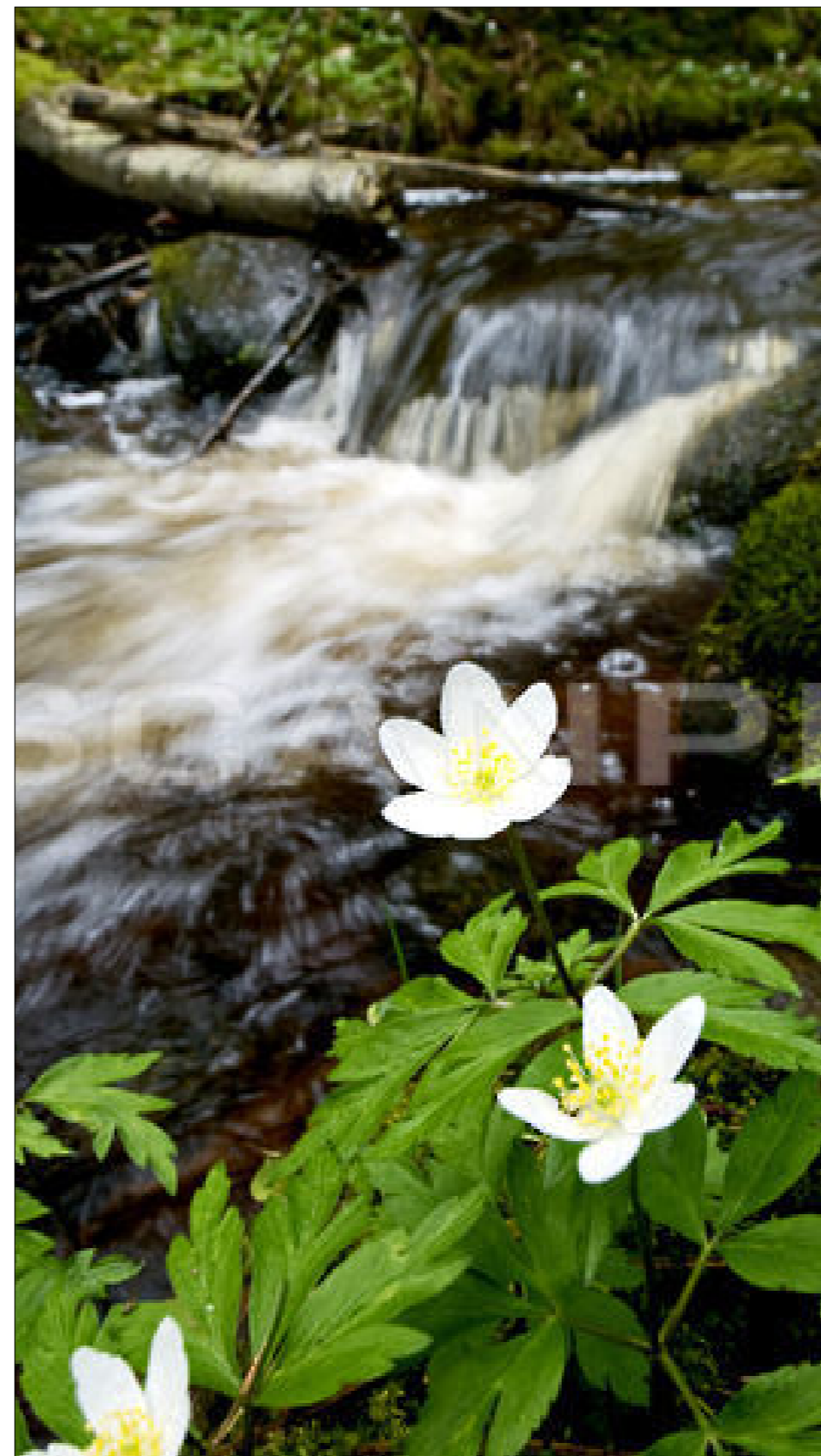
det som bestämmer vad man får göra? Skogsindustrin tycker att det finns för mycket älg. Medan jägarna är rädda för att de ska ha för få älgar att skjuta. Spännande frågor.

Även i musikcirkelna kan det handla om biologisk mångfald. Vad berättar man om i sin musik? Var kommer energin ifrån? Vattenkraften? Det finns ju redan bra exempel på hur musiker engagerat sig i samarbete med Sporfskarna till exempel genom skivan ”Ge fan i våra vatten”, som fick mycket uppmärksamhet.

– Naturens År 2009 blev ett lyft för vårt arbete, säger Kajsa Grebäck. Jag tror att det kommer att fortsätta i år.

Läs mer på www.naturensar.se och på www.studieforamjandet.se ■

Naturens bruk och missbruk

FÖR DEN SOM VILL veta mer om Sveriges miljöhistoria är boken *Bruk och missbruk av naturens resurser* en riktig guldklimp. Boken är utgiven av Naturvårdsverket i serien Monitor. Naturvetaren och klimatexperten Claes Bernes och miljöhistorikern Lars J Lundgren har tagit ett djupt grepp om miljöhistorien ända från jakt och jordbruk i förgången tid fram till den moderna miljövärlden.

Det är en spännande skildring inte minst av hur synen på naturen och miljön har förändrats med samhällsutvecklingen. Den ger också en utmärkt genomgång av vilka miljöproblem som faktiskt åtgärdats och inom vilka områden det finns mycket kvar att göra.

Den enda kritik man eventuellt kan ha mot boken är att miljörelsens och folkbildningens roll har fått en undanskymd plats.

Boken innehåller mängder av fakta och kan med stor fördel användas i olika miljöcirkel. Samtliga figurer och tabeller går att ladda ned från Naturvårdsverkets hemsida där boken också går att beställa.

<http://www.naturvardsverket.se/sv/Tillstandet-i-miljon/Miljohistoria/>

ANNA MATTSSON